

своју фашистичку странку – Фалангу. Франков фашистички режим је значио крај парламентарне републиканске владавине у Шпанији која је била установљена Уставом од 1931. и вратио Шпанију у стање неуставности или, боље рећи, под режим закона о устројству фашистичког поретка. Шпанија је окренула леђа буржоаској демократији и видела решење у аутократском поретку сличном оном у Португалији али и Немачкој и Италији. Овакав уставни развитак и поредак у Шпанији и овим другим државама показује да је капитализам склон аутократској владавини колико и демократској. Шпанија је добар пример државе која је у једном кратком периоду уставног развитака имала и демократску, парламентарну републику али и фашистичку аутократску владавину. Пре фашистичке диктатуре у Шпанији је на рушевинама диктатуре генерала Прима де Ривера уставом од 1931. успостављена демократска република која је, у духу солидаристичке доктрине, тежила класном измирењу и стварању хармоничног друштва. Овај демократски Устав из 1931. је рађен по узору на демократске уставе између два светска рата па је тако значио допринос развоју парламентарне демократије и буржоаске уставности. Он је, насупрот монархистичкој владавини, настојао да успостави парламентарну и демократску републику, али му сложена и противуречна друштвена структура Шпаније тог доба, са знатним остацима феудализма, није била наклоњена. Отпор старог, конзервативног поретка је био јак и вукао је ка рестаурацији диктатуре, сада не више монархистичке, него једне нове, Франкове. Реакционарне снаге су успеле да сруше демократску републику и Устав од 1931. и успоставе фашистичку (фалингистичку) диктатуру на челу с генералом Франком који је био стуб и оличење те власти.

г) Реакционарни и недемократски уставни у Европи између Првог и Другог светског рата

За Европу прве половине XX века и њен уставни развитак су карактеристични и уставни неких земаља које су након либерално-демократског развитака кренуле недемократским и реакционарним путем и донеле уставе који су учврстили такве режиме. Тако је Мађарска 1931. уместо либерално-демократског Устава од 1919. добила реакционарни, монархистички Устав који је учврстио лични режим регента Хортија као носиоца врховне извршне власти. Слично стање је било и у Краљевини Југославији где је укидањем Видовданског устава од 1921. заустављен развој парламентарне демократије и успостављена лична диктатура краља